

Előfizetési díj:

Három évre . . . 3 kor.

Félévre 4 kor.

Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi
részét illető minden
közlemény intézendő.

Kiadóhivatal
Kaposvár Zárda-utca
17. szám
hová az előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalás-
sok intézendők.

Kéz kezet mos.

A hónapok óta huzódó magyar válság ma kuszáltabb és zavarosabb, mint megelőzőleg bármikor volt; és napról napra zavarosabb lesz. A csúcspontot pedig akkor fogja elérni, ha a Fehérváry-féle alakulat létre jön, — ha létre jön.

Mert ez a kormány, nevezzék ezt átmeneti-, hivatalnok-, ügyvezető- vagy akárminő kormánynak, a kibontakozást ugyan soha meg nem csinálja és meg nem csinálhatja.

Ezzel a nem alkotmányos formában alakult miniszteriummal a parlament szóba sem állhat. Első megjelenése alkalmával a többség leszavazza.

Mi következik akkor?

Két eset állhat be.

Vagy el kell az új kormánynak is helyét hagynia, vagy pedig törvénytelenül kell kormányoznia.

Ezt az utóbbit a parlament együttléte esetén meg nem teheti, mert az ellent áll. Nem marad tehát más hátra, mint a Házat törvénytelenül elnapolni. Akkor pedig szemben találja magát a nemzeti ellenállással, mely országszerte szervezkedik s helyt fog állani úgy a vármegyei, mint a városi törvényhatóságokban teljes erővel.

Azt még elképzelni is lehetetlen,

hogyan ez mire vezet. Csak az az egy bizonyos, hogy ennyi intrika és kudarc után nem a nemzet lesz az, a melyik engedni fog. Nem fog engedni, mert ha bármily hosszú időig tart is a bójt, azt a magyar nemzet majd csak kiállja. Elvégre is nem nagy erőfeszítésbe kerül katonát és pénzt nem adni.

Ellenben sokkal kinosabb lesz oda át a Lajtán túl bójtöltni. Mert ujoncz nélkül nagyhatalmasságnak lenni, pénz nélkül kormányozni, mégis csak bajos.

Már pedig ez vár a következő minden olyan kormánynak, a mely nem alkotmányos kormány lesz.

De vár még reá egyéb is.

A vád alá helyezés és a nemzet megvetése.

Ezek az okok azok, a melyek miatt olyan sok idejébe és sok fáradságába kerül báró Fehérváry Géza darabant kapitány urnak, — ki innen-onnan már tíz napja hogy miniszterek után házal, — a jelen szomorú és sulyos helyzetben a kabinetalakítás. Nem vágyakozik, nemcsak a második és harmadik sorból, de még abból a bizonyos „cillinderes“ tömegből sem senki a lealázó kitérés után.

A való tény ugyanis az, hogy még ma sem teljes, sőt nagyon hézagos, a miniszteri lista.

De hát segíti csinálni Tisza István

a dolgot, s remélik, hogy ketten vállvetett erővel csak keresztül törnek valahogy a nehézségeken.

Annak idején Fehérváry volt az, a ki titkon, hátulról segítette Széll Kálmán pirosbársonyszéke alól a gyékényt kirántani, s az utat Bécsen keresztül kiegyengette Tiszának a hatalom polczához: illő, hogy most Tisza visszaadja a kölcsönt a vele teljesen rokon érzelmű régi hű „bajtárs“-nak és segítse felemelni arra, a magaslatra, a honnan őt magát január 26-án jogos felháborodásában, itéletével a nemzet letaszította.

Kéz kezet mos!

— Belépés a függetlenségi pártba.

Naponta szaporodik azon hazafiak száma, a kik belátják, hogy Magyarország boldogulása egyedül a függetlenségi és 48-as párt programja alapján lehetséges. Ujabbban Gróf Batthyány József, a keszthelyi kerület képviselője, a keszthelyi programmal választottak meg képviselőnek, kedden belépett a függetlenségi pártba.

— Mozgalom a hírlapirodalom terén.

Mult számunkban e cím alatt, a hirrovatban megírtuk, hogy »Somogyvármegye« cím alatt új napilap indul meg Kaposvárott s hogy hallomásunk szerint, szabadelvű párti irányt fog követni. A legilletékesebb helyről vett értesülés alapján most azt jelenthetjük ki, hogy új lapunk

TÁRCZA.

Negyven év.

Ajánlva Dr. Polányi Lajosnak.

— A »Népjog« eredeti tárczája. —

Régi emlékek, melyek mintha elmúlt évek ködén át merulnének fel előttem. Szinte látom . . . Beárménykolt ablakok, fojtott csönd, melyet csak néha tör meg a suttogás. . . z ágyban egy kis gyermek fekszik s egy kis élet, mely alig kezdődött, készül tova szállni. Minduntalan halkán, lábujjhegyen, szomorúságtól, félelemtől űzve, be-be oson valaki, felváltva hol egyik, hol másik, hogy aztán ismét s még reménytelenebbül hagyja el a szobát.

Az ágyánál csak az édes anya ül, ott ül napok és napok óta, kezdetben reménykedve, napról-napra gyötrőbb aggodalommal, végre a halálos kétségbeesés ezer kínjával, küzdve a láthatatlan ellenséggel, visszafojtva könnyet, zokogást, könyörögve az orvosoknak, bele kulcsolódva az utolsó remény szálba is.

Az orvosok egymást követik a kis-beteg ágyánál. A kis leányka lázas szemei előtt folyton váltakoznak a komoly doctor bácsik alakjai. Csak már ne jönnének, csak már ne kellene újra meg újra, bár karoktól, vánkosoctól támogatva felülni, mert akkor

újra meg újra kezdődik az a rettenetes szagató köhögés. És az orvosok sorra elmaradnak s ma reggel az öreg házi orvos sem jött el. Az apa még nem akar hinni, ismételve küld, sürget, de az anya már tudja, ez mit jelent, s nem vergődik, nem küzd tovább, haldokol ő is, mint az, kit egy perczezel sem fog túlélni.

Nyílik újra az ajtó s régi jó barát jön. Gyorsan beszél, mint mikor nagyon sietni kell. »Uj orvos érkezett pár hét előtt, egy új, fiatal, kezdő orvos. Csodákat beszélnek gyógyításáról, semmit sem veszhetünk már, próbáljuk meg . . .« Még egy remény, egy utolsó! Ó rohanjanak, repüljenek, hozzák, mert késő lesz! . . .

Pár perc mulva az új orvos belép. A babuskát ismét felemelik s az új orvos oda lép hozzá. Hallgatódzva hajta fejét a kis ziháló mellre és ime évtizedek mulva, mintha csodálatosan újra látnám fejét benöve sűrű fekete hajjal, mely közé akkor még dehogyan is vegyült egyetlen ezüstös szál sem . . .

Szörnyű pár perc, aztán a fiatal orvos felemeli fejét: »A tüdő gyulladás igen heves de Isten segítségével megfogjuk menteni!«

Nem, az édes anyának még nem szabad sírnia, még nem szabad össze roskadnia, most küzdenie kell, most még csak igazán és megkezdődik a harc a halál ellen, harcolnak ketten, egyik a szeretet minden hipnoziséval, csodaerejével, másik a tudomány legfényesebb, legerősebb esz-

közeivel, az emberbarát legönfeláldozóbb, éjt napot egybeöltő, fáradságot, lankadást nem ismerő odaadásával.

Am hetek és hónapok mulnak el mire odakünn végre kitavaszkodik és kitavaszkodik ide benn is és az orvos, ki már drága barátja lett a családnak, végre azt mondhatja »Meg van mentve!«

Azóta évtizedek multak el s ki tudná megmondani hányszor hajolt ez idő alatt az orvos teje egy-egy beteg, halállal küzdő gyermek fölé s ki tudná megmondani, hány anya szemében látta még azóta csillogni a boldogság, a hála könnyeit.

Van-e drágább gyöngy, mint az ilyen könnyek és ha ő visszatekint arra az utra, mit negyven év óta bejárta, nem-e látja maga mögött behintve a pályát ily nemes, fényes gyöngyökkel?!

Mert a fiatal orvos nem költözött többé el közülünk, pedig hívták eléggé s ha akkor a hívó szóra hallgat, ma ott emlegetik valamelyik nagyváros orvosi tekintélyeinek legelsői közt, ám ő megmaradt az uton, a melyre lépett, nem a szerencsét kergette ő, nem a hírnevet kereste, csupán a kötelességeket. Megmaradt a kisváros szilárd akaratu, biztos kezű védőjének, kit részen talál mindig minden betegség, kór, járvány, amely a várost fenyegeti és gyógykezelteji, beteget közül nem egy családnak lett ő, nem csupán szeretett és nagyra-tartott barátja, de tanítója is, szinte észrevétlenül, a maga egyszerű, szűkszavú mo-

pártonkivüli politikát követ. A mit különben — bár nyíltan meg nem mondja — csütörtökön megjelent első száma vezetőhelyén levő beköszöntő cikke is igazol. Mi azt tartjuk, hogy a mai súlyos politikai viszonyok közt, a ki pártonkivüli, az nemcsak, hogy nem segíti elő a nemzeti ügy diadalát, de sőt azt hátráltatja.

Az érettségi.

A napokban Méray Horváth Károly, ez ismert nevű kiváló természetbúvár kezdeményezésére egész légiója hangzott el a beszédeknek a modern középiskolai nevelésről és tanításról. Pedagógiánk és közéletünk ugyszólván minden vezető tagja hatalmas érvekkel és szomorú statisztikával bizonyította, hogy a mai, német talajról hozzánk is átplántált középiskolai nevelés inkább bénító, kárhóztos, — Isten bocsá! — butító hatással jár. Nem tudjuk magunkat emancipálni még mindig a klasszikus nevelés béklyóitól a tanítás anyagának kiválogatása tekintetében. A reális képzést nyújtó tárgyak nagy hátrányban vannak, hogy a pedagógiai diacticáról ne is szóljunk.

A középiskolai nyelvtanítás teljesen grammatikai alagra épült. Csupán az alaktan és mondattan fő és mellékszabályaira fektetjük a súlyt és nem vesszük tekintetbe hogy a nyelvek csak vonatok: nem az a fő, hogy mehessünk, hanem, hogy bebeszállhassunk és ki-kitérhessünk egy-egy ismeretlen világba.

A támadó pontot különösen az érettségi vizsgálat képezi, melynek a sok tanulás után járó izgalmai nem egy idegrendszert támadtak már meg végzettszerűen. Azt a nyolcz éven át oly sok haszontalanságot összetanuló delikvenset végre tüpróbára bocsátják és a testi nevelést elhanyagolt növendék — újra és újra neki fekszik könyveinek.

Az írásbelin 5-6 órán át óriási druk és izgalom között betűzi ki Achilleüs pajzsának készitési módját az aorisztos-ok és perfektumok között, meg hogy Odysseüs hogyan hánykodott a tengeren, míg

dorában tudta megtanítani mindazokat, kiknél erre hajlamot látott a betegápolás számtalan s oly fontos részletre, sőt nem egy betegség megfigyelésére és felismerésére is. A mai kor elgyöttrött idegü, önkínzásra oly hajlandó, szinte tulerösen gondolkodó emberei közül nem egyre rémülettel hat, a tán veszélytelen, de ismeretlen, meg nem vezetett betegség, ám a megismert, a megbeszéltnél bajnak, melynek gyógykezelését, lefolyását tudják, bátrabban szembe nézünk, és ő ezt negyven éves pályafutásának már elején felismerte s tudománya magaslátán nem burkolódzott némaságba, de még a legnagyobb elfoglaltság közepette is vett magának annyi időt, hogy nem hiú megnyugtásokkal, de a valódi tudás világos magyarázataival felvilágosítást s ez által megnyugvást adjon.

Pedig, de kevés nyugalmat engednek neki és enged ő meg magának! Van-e olyan óra, melyben ha még oly kifáradt is, biztos pihenése akad, van-e oly óra, amikor biztos lehet arról, hogy ajtaján nem kopogtatnak, őt valamely szenvedőhöz szólítva?

És ő megy. Megy fáradhatatlanul és nem egyszer láttam őt fagyos téli reggelek ziraankójában, hóban, szélben tova sietni . . . megy, mert valami szenvedő beteg várja segítő, gyógyító kezét . . . megy áldott útján s midőn utánna tekintek, nekem úgy tetszik mintha rögös és fáradságos ösvénye mellett olajfaág és b: bér lengene s mellén érdemrend csillogna, fénylőbb és dicsőségesebb, mint a harcban megöszült vitézeké!

Szalay Fruzina.

a nympa fátyolát meg nem ragadta. Végre megvan! Kimerülve elcsigázottan folytatja másnap reggel! De . . . megakad! A rémület határtalan kifejezése ri le veriték arczáról: nem tudja Newton binomialis tételének egyik formuláját! Most elveszett! . . . No de hála az Egyetértés nagy terjedelmének és Isten különös kegyelmének, mely a felügyelő tanár argusszemeit a napi események figyelmes olvasásába mélyítette, míg a várvavárt segítség a szomszédpadból meg nem érkezett. Heuréka! Ez is megvan!

Kész az írásbelivel.

A szóbelire való készülés három hetét derekasan felhasználja. Hogyne! Lám az írásbelin is, hogy megakadt avval a képlettel. Pedig mennyit készült rá! De mennyit!

Naponta kora hajnalban már fenn van, késő este még tanul. Az étkezést mohón elvégzi, alig pár perc alatt s tanul tovább. Alszik is egy keveset. De igen nyugtalanul. Három hét alatt minden álmában számol, életrajzokat hadar, képleteket vezet le és görögből-latinra fordít. Félálomban meg felkel az ágyból megnézi a történelmet. Az előbb még egészen jól tudta: ki volt kis Pipin utószülött fiának egyenes leszármazottja.

Végre elérkezik a nagy nap! Az érettségi napja. Lefogyva bár, halvány arczczal, melynél csak nyakkendője fehérebb, megy a vizsgálatra, hol referálni kell, mennyit tanult. Tudnia kell kimerítő pontossággal a Holz-féle electromos gép electrodjainak potential különbségét C. G. S. egységek szerint ép úgy annak, ki electrotechnikus, mint annak, ki kereskedő akar lenni. Tudnia kell veszedelmes pontossággal, melyik évben és hol adta ki Gvadányi Peleskei Nótáriusát; melyik évben, hol, milyen darabokban, melyik városokban lépet fel mint színész Petőfi — akár építész mérnöki, akár állatorvosi pályára lép. — De ez még csak hadján! Van ott még czifrább is!

Az anyag igen-igen sok s a reális tantárgyak is, a mennyiben helyet foglalnak a tanulandók közt — igen szakszerűek.

De végre nálunk is megindult a reform-mozgalom ezen téren, bár egyelőre még csak elméletileg. Ugyan mikor jutunk még oda, hogy a reform ilyen lendületet vegyen a gyakorlatban is? Már pedig egy keleti állam, Románia ép ez évben vette keresztül azt a nagyfontosságú reformját, melynél fogva a középiskola nyolczadik osztályának elvégezése ép oly egyszerű vizsgálattal történik, mint a többi osztályoké. Aki azután lateiner akar lenni az illető fakultásból alá veti magát egy felvételi vizsgálatnak, melynek csakis az odavágó középiskolai tanulmányok képezik az alapját.

És ez modern! És ez rationabilis!

B. S.

Felhívás!

A kaposvári választó kerület 48-as balpárti választó polgáraihoz!

A f. évi április 30-án tartott pártgyűlésben a somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt egységesen megalakult és az elfogadott szabályzatok értelmében minden egyes választó kerületre nézve hasonló párt szervezkedés szüksége mondatott ki a célból:

a.) Hogy a párt tagjait lehetőleg nyilván tarthassuk, a hazafias érzelmű polgárokat pedig pártunk kötelékébe felvehessük.

b.) A képviselő választásoknál, úgy a vármegyei és városi tisztviselői, körjegyzőségi és községi választások-

nál pártunk tagjainak ügyeit együttesen előmozdithassuk.

c.) Bármely közügyi es politikai kérdésekben a párttagokat jogaik gyakorlására felhívassuk.

Ezen célok elérése végett a kaposvári választó kerületben ugyanazon pártgyűlésen mi alolítottak bizattunk meg, hogy a párt szervezkedést a somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt megalakulásával szerves összeköttetésben eszközöltessük s e végett a tisztelt választó polgártársainkat összehívjuk.

Felkérjük azért a kaposvári választó kerület minden 48-as balpárti választó polgárát, miként a Kaposvárott f. évi június hó 12-én délután 2 órakor a Korona vendéglő nagytermében tartandó pártértekezletre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Kaposvár, 1905. jun. 1.

Dr. Rusa Ernő Matolcsy József
a somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt titkára. a somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt alelnöke

H I R E K.

Szigetvári Vörösmarty ünnepély.

A lelkes eljár ősei sirjához

S a régi fényű gyűjt új szövétneket.

Szigetvár közönsége hazafias kegyelettel emlékezik meg arról, hogy Vörösmarty Mihály az 1821-ik év őszén eljött a magyar hazaszeretet hősi temetőjéhez, a Zrinyi várhoz. E látogatás megörökítésére emléktáblát helyez a nagy költő által megénekelt »Roskadozó fal«-ra és az 1905. év június 11-én (pünkösdi vasárnapján) ünnepli meg a Vörösmarty-emléktábla leleplezését.

Az ünnepség sorrendje: Szent mise áldozat, melyet délelőtt 10 órakor a szigetvári plebánia-templomban dr. Hanuy Ferenc mutat be.

Az emléktábla előtt:

»Szózat« Éneklő az ünneplő közönség.

»Szigetvár.« Irta Vörösmarty Mihály, szavalja Bali Sándor.

Leleplezési beszéd, mondja Hegyessy János.

A Vörösmarty Kör székesfehérvári küldöttségéből beszédet mond gróf Zichy Jenő.

A Somogy-megyei Berzsényi Irodalmi Társaság küldöttségéből beszédet mond dr. Pete Márton.

A Somogy-Csurgói Csokonai ifj. Kör küldöttségéből beszédet mond dr. Horváth József.

A Zrinyivár birtokosának gróf Andrássy Sándornak nevében beszédet mond Duchon Ödön.

»Himnusz.« Éneklő az ünneplő közönség.

Társaság az emléktábla leleplezése után a Korona vendéglő nyári helyiségében Egy teríték ára 3 korona. A hölgyeket szives részvételre kérjük. (Pontos tájékoztatás végett a társaságban való részvétel jun:us 8-ig Bali Sándor Szigetvár címre bejelentendő.

Hangverseny az állami polgári iskola tornacsarnokában. Kezdeté este 8 órakor. Belépőjegy ára személyenkint 1 kor. 20 fil. Jegyek előre válthatók Kozáry Ede, Deutsch David és fia és Ocsodál Gusztáv kereskedésében.

A hangverseny műsora: 1. Trio. Mendelssohntól. Zongora, hegedű és gordonkán előadják Mögliche Elza, dr. Szabó István és Niedermayer János.

2. Csárda jelenetek. Hubaytól. Hege-dün előadja dr. Szabó István, zongorán kíséri Stefán Gyula.

3. Hadd haljak én el. Tostitól. Ki es-ketett? Strausstól. Népdalok. Énekli Schneider Istvánné, zongorán kíséri Schneider Ilona.

4. Guitarre. Moszkovszkytól. Violon-cello solo. Előadja Niedermayer János, zongorán kíséri Möglic Elza.

5. Magyar népdalok. Zongorán előadja Schneider Ilona.

6. Trio. Wolfól. Zongora, hegedű és gordonkán előadják Möglic Elza, dr. Szabó István és Niedermayer János.

Táncmulatság hangverseny után a Korona szálló nagytermében. A hangver-senyre váltott belépőjegy telmutatása a táncmulatsághoz ingyenes belépésre jo-gosit.

A szíves felülfizetésekből új alapot nyitunk az emléktábla fentartására.

— **Májusi ájtatosságok.** A rózsanyiló május hónap hamarosan véget ért és befeje-ződtek a keresztény Mária-kultusz egyik leg-szebb szokása, a májusi ájtatosságok sora is. A kétezer éves vallás, amely a tavasz legszebb hónapját tartja legillőbbnek a nőeszmény meg-tesztelésének ünneplésére, minden esztendő május havában esetről-esetre a templomba gyűjti a hívőket, kivált a nőket, a leányokat, hogy áldozzanak Mária oltárán. A májusi áj-tatosságok most szerdán befejeződtek s az utolsó napokban még fokozottan nagyobb volt a hívők buzgólkodása.

— **Értesítés.** A kaposvári ev. reform. egyház templomában Pünkösöd első napja délelőttjén 2 istentisztelet lesz a templom kicsiny volta miatt, hogy így a délelőtt 9 órakor Kalocsay Endre felszentelt lelkész és csurgói ev. reform. főgymn. rendes tanár által és délelőtt fél 12 órakor a lelkész által tartandó isteni tiszteleteken és urvacsoái osz-tásokon az ünneplő hívek megoszoljanak s a kik az összeseregltő hívek kö-zül az első istentiszteletéről kiszorulnak a templomból, a másodikon résztve-hessenek. Kaposvárott, 1905. jun. 3. Csertán Márton ev. reform. lelkész. Dr. Rusa Ernő ev. reform. egyház-gondnok.

— **Értesítés.** A kaposvári tanintéze-tekbe járó protestáns növendék 1905 tan-évet záró vallástani vizsgálataik a követ-kező sorrendben tartatnak meg: 1. Junius hó 9-én pénteken, d. e. 10—12 óráig az új központi elemi iskolában az I. emelet I. fiosztályában az ide és a szigetvári utcai iskolába járó I., II., III., oszt. fiú és leány növendékek vizsgáznak. 2. Junius hó 9-én d. u. 3—4 óráig a polgári leányiskolai I., II., III., IV. oszt. növendékei. 3. Junius hó 9-én d. u. 4—5 óráig a polgári fiúis-kola I. és II. oszt. növendékei, a régi köz-ponti elemi iskolában. I. emelet. 4. Junius hó 13-án, kedden, d. u. 3 óráig a főgymn. I., II., III., IV., V., VI., VII. oszt. növendékei. 5. Junius 14-én, szerda d. e. 10 óráig a Petőfi utcai elemi iskolában az ide és régi központi elemi iskolába járó I., II., III., fiú és leányosztályok növendékei. 6. Junius hó 15-én csütörtökön, d. e. 10—12 óráig az új központi elemi iskolá-ban az I. emelet I. fiosztályában az ide és a főutcai iskolába járó IV., V., VI., oszt. fiú és leány növendékek. Fenti vizsgálá-tokra az egyház presbiterait, a szülőket és az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. Kaposvár, 1905. június 25. Csertán Márton ev. reform. lelkész, protestáns hit-oktató. Dr. Rusa Ernő ev. reform. egy-ház-gondnok.

— **Országos tornaverseny.** A fővárosban nagy gyönyörködésben részesítették az orszá-gos tornaversenyre felrándult ifjak a közönsé-

get. Lelkes üdvözlés fogadta őket városszerte, a mit még is érdemelték. Beesülettel megszolgálták azt a sok kitüntetést, melyet kaptak. Különös dicsőréttel halmozták el a sopsziszent-györgyi református főgimnázium tornázó ifjait, kik megszerezték a legnagyobb jutalmat, a diszszászlót. Mint halljuk a kaposvári főgimnázium növendékei is kitüntetésekkel térnek haza. És pedig két éremet és egy diszoklevelet hoznak.

— **A kaposvári áll. főgymnáziumban** a szóbeli érettségi vizsgálatok Dr. Várady Károly székesfehérvári tankerületi főigaz-gató elnöklése mellett folyó hó 19, 20 és 21. napjain tartatnak meg.

— **A tüzoltónadrágok.** Bizonyára em-lékeznék még olvasóink azon hírlapi pole-miára, mely Poór Sándor lapszerkesztő és Szabados Imre tüzoltó főparancsnok közt a múlt őszön a tüzoltónadrágok miatt folyt. A hírlapi czikkzés vége az lett, hogy Szabados Poórt rágalmazás miatt bíróságnál bepanaszolta. Az ügyet a múlt szerdán tár-gyalta a kir. törvényszék s Poór Sándort az ellene emelt vád és következményei alól felmentette.

— **Majális.** A kaposvári iparos ifjuság önképző-köre 1905 június 4-én (vasárnap) »Abbázia« nyári mulatóban saját alapja ja-vára, jótékony célú, zártkörű táncmulat-ságot rendez. Kezdeté délután 4 órakor. Belépti díj személyjegy 1 korona, család-jegy (3 személyre) 2 kor. 50 fill. Kedve-zőtlen idő esetén a mulatság pünkösöd másnapján fog megtartatni. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyug-táztatnak.

— **Keglevich-Hentz párbaj.** Az egész ország szenzációja Keglevich István gróf halálós kimenetelű párbaja. A gróf ellen-fele, Hencz Károly néppárti képviselő kard-jába dőlt s alig egy percnyi szenvedés után meghalt. E halalos végű párbaj hatása alatt ismét fokozottabb mértékben megindult a párbajellenes mozgalom, amelynek eddig még alig láttuk valami eredményét.

— **Május 16-án** kedden indult meg »A Polgár« politikai napilap. Főszerkesztő: Dr. Vázsonyi Vilmos, orsz. képviselő, aki bub-licisztikai munkásságát kizárólag e lapnak fog-ja szentelni. Az egyenlő jogon, az általános kulturán és a gazdasági igazságon felépült ma-gyar népállam, a polgári Magyarország: az ideál, melyet a »A Polgár« szolgálni akar. Gyarapi-tani a polgári önértet, terjeszteni a népjog tiszteletét, kitépni a reakció minden fajtájának gyökerét, támogatni a politikai és gazdasági felszabadulásra törekvő rétegeket, küzdeni az osztályállam maradványai ellen: ez a »A Pol-gár« politikai hitvallása. Fegyvere az alku-t nem ismerő radikális igazság, melyet a köz-élet és a társadalom minden terén érvényesíteni kíván. De a radikálizmust sohasem fogja ke-resni a hang durvaságában, mindig csupán a meggyőződés erejében. E cél elérésében, a lap főszerkesztőjét, dr. Vázsonyi Vilmost a publicisztika észlepirodalom legjelesebb munká-sai támogatják. »A Polgár« rendes munkatásai Ifj. Ábrányi Kornél, (vezércikk és tárcza), dr. Aczél Endre, Adorján Andor, Barabás Ferencz, (vasuti ügyek), dr. Bátoraszi Lajos, dr. Benedek János (vezércikk és tárcza), dr. Besnyő Béla, dr. Bródy Ernő, Bródy Sándor (vezér-cikk és tárcza), Cholnoky Viktor, Csergő Hugó (felelős szerkesztő), Greiner Jeaó, dr. Kreutzer Lipót, Krudy Gyula, (tárcza), Lux Terka (tárca) dr. Molnár Jsnó, Nagy Endre dr. Oláh Gyula dr. Rácz Dezső, Szerény Aladár, Szász Zoltán (tárcza) Székula Jenő, dr. Szirmai Albert, Tur-sányi Pál (vasuti ügyek), dr. Vázsonyi Vilmos (főszerkesztő). »A Polgár«-ban szabad szellemű teljesen független, demokratikus irányu, irodalmi színvonalon álló napilapot kap az olvasó. A Polgár teljes tájékoztatást ad a politika, az irodalom, a művészet, a gazdasági élet és a társadalom minden mozzanatáról és legelősebb ilyen terjedelmű napilap, mert A Polgár egyes száma a fővárosban és vidéken 2 krajczár (négy fillér). Előfizetési árai pedig a következ-zők: egész évre 16 korona, fél évre 8 korona ngyedévre 4 korona, egy hónapra 1 korona

40 fillér. A Polgár megjelenik mindennap reggel, ünnep és vasárnap után is. Szerkesztő-ség és kiadósivatal VI., Eötvös-utca 37.

Hasznos tudnivalók. Az orvos-tudomány tanítja, hogy az egészséges emberi szervezetnek naponként egy liter vízre van ita-lul szüksége. Ez a víz szolgál ugyanis a bevett étel-ek hígítószertül. E nélkül ugyanis a szer-vezet a megemésztett táplálékokat hasznosan feldolgozni nem tudja. Minthogy azonban a tápl-lálékokkal a gyomorba minden esetben igen sok és különböző betegség csirája is bejut, fontos, hogy italul olyan viz használtassék, mely bakteriummentes legyen, tehát azon csí-rákat ne szaporítsa, másrészt a táplálékokkal bevett bakteriumokat a gyomornak megölni se-gítse s végül, hogy a víz a gyomrot ne ontssa. Be van igazolva, hogy ilyen czélokra a mohai Ágnes viz végtelenül alkalmas, mert teljesen bakteriummentes. Másodszor, minthogy szénsa-vat tartalmaz, a bakteriumok mérgező hatását lerontja.

KÜLFÖLD.

— **Az orosz flotta pusztulása.** Az orosz flottára halálos csapást mért Togo, a hős ja-pán admirális. A világtörténelemben páratlanul álló győzelmet aratott az orosz hajórajok felett, a melyekből huszonnégy hajót részint megse-misített, részint had zsákmányul ejtett. Póru-l járt azonban még egy tengeri hajó, a Gromo-boj, mely Vladivosztozkából távozván egy ten-geralatti aknára futott és levegőbe repült. Ily sok balsiker után Pétervárott még mindig nem gondolnak a kékekötésre s egyre áldoznak vért és pénzt erre a szerencsétlen háborúra.

— **Mérénylet a spanyol király ellen.** Alfonz spanyol király e héten Párisba érkezett, hol a legnagyobb ünnepekkel fogadták. A közönség élénken megéljenezte, s mindennütt a merre járt, zajos ovációkban részesítették. Csak az anarkisták nem osztozkodtak a nép lelkesedésében s egyikük közülök törrel neki akart rontani a király kocsijának. Sikerült őt és czinkostársait letartóztatni.

— **Innocencius metropolita halála.** Belgrádi távirat jelenti, hogy Innocencius metropolita ma délben meghalt. Az elhun-y Szerbia újabb történetében jelentékeny szere-pet vitt.

Közgazdaság.

A termelési tényezők viszonya.

Ugy a magán, mint a közgazdálkodások vezetésében a szellemi szükségletek kielégítése s a dologi javak szaporítása képezi azon fel-adatot, mely felé öntudatosan kell törekedni. Nem vonható kétségbe, hogy az anyagi javak csupán eszközt képezik az ember szellemi szük-ségeinek s mégis azok hiánya vagy fogya-tékossága a társadalom szerveire bénítólag hat.

Nagy hiba a gazdálkodás rendszerében, ha akár az egyik, akár a másik tényező tul-dédelgetése a másik háttérbe szorításával ke-zeltetik; mert a termelés — mely a termész-téstől lényegesen különbözik — természeti örökön kívül a munka és tőke productiója, de valamint az emberi szervezet működése csak akkor mondható egészségesnek, ha azok har-monikusan végzik feladatukat; hasonlóan a gaz-dálkodás csak akkor rendszeres, és előre látó, ha a munka és tőke egymásra nem bénítólag, hanem segítőleg hat.

Nem lényegtelen a gazdálkodás vezetésé-ben a tényezők megkülönböztetése sem s ha a jelenlegi társadalmi alakulásokat s elementá-ris erővel felszínre került streik mozgalmakat tekintjük, azok keletkezését éppen abban vél-jük feltalálni, hogy míg egyrészt a termelés tényezői közül a múlt század a tőkét a munka hátrányára túlságosan dédelgette, másrészt a termelés alkotó részeiben a fogalmak összeka-varásával az anyagi munkának egy része, a tőke elemei közé soroztatott.

Tekintsük a dolgot közelebbről. A munka a személyi javak azon összege, melyek a termelés céljaira fordítanak s forrásaik a természeti erőknél kívül az anyagok új összetétele átalakítása és áthelyezése, melyek alapul szolgálnak a munka mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi osztályozására. Sőt már itt különbséget kell tenni a minősített, vagyis szellemi és közönséges, vagyis anyagi munka között.

A tőke ellenben kizárólag dologi javakból áll, de nemcsak pénzből, mint a köztudat tévesen tartja, hanem mindabból, melyeknek a gazdálkodás vitelében részük van a dologi értéket képviselnek ilyenek: a pénz, értékek, élelem, épületek, eszközök, állatok stb.

A lefolyt évtizedek tőke dédelgetése a takarékpénztárak s ezekkel rokon közkereseti társaságok fellendülésére, virágzására vezetett, ellenben az ipart, kereskedelmet, különösen Magyarországon a földmívelést megkároztotta, elnyomta. Ismerünk pénzügyi intézeteket, hol a csekély összegű részvények gazdag évi osztalékokon felül tartaléktőkék állandó gyarapításával ezekkel emelkedtek s épen azért a tőkés inkább papirokba, mint ipari, vagy mezőgazdasági vállalatokba tőrekedtek tért hódítani, melynek káros hatása eddig is érezhető volt, de az lesz különösen akkor, ha a közel jövő meghozza a várva-várt önálló vámterületet.

Az így jogtalanul leigázott mezőgazdaság és ipar mindent elkövetett, hogy a tőke irigylet productumait megközelíthesse s itt-ott nem volt válogató az eszközök megválasztásában sem, egyebek közt az anyagi munkát kamatozó tőkét tekintette, mint gazdálkodásának egyszerű eszközét, de ezzel munkásából föl nélküli János, rabszolga lett mindaddig, míg azokban is megszólalt az »én« s emberi voltuk elismerése iránti küzdelmük elfújta a gyárkérmények füstjét s családjukért lihegő mellüket szembe helyezték a kivezényelt szuronnyerdőnek is.

Igen, természetes következménye lett a sztrájk annak, hogy a tőke a munkával szemben kizárólagos uralmat gyakorolt, mely a nemzetgazdák által — elkésve ugyan — felismerttén, törvényhozói uton próbálkoznak a termelési tényezők viszonyait szabályozni, mely azonban korunkban még mindig lassan megy, mert a tőke diktátorsága kerékötöt képez.

Magyarországon elig egy évtizede, hogy a mágnes világ ifju nemzedéke fáradhatlan buzgósággal járta a falvakat, hogy az 1898 évi XXIII. t. cz. alapján a népet a szövetségek eszméjének megnyerje, mert a szövetségek remélhető osztaléka törvénybe szabályozva lévén, az itt elhelyezett tőkék jórészt a termelés másik tényezőjének a munkának támogatására fordíthatók.

Más uton, de egy cél felé törekszik az államhatalom a takarékpénztárak és segélyegyletek tervbe vett felügyeletével, mely azonban kevesebb reményt nyújt azért, mivel elvégre is mindenki ur a maga portáján.

Inkább helyesebbnek tartanók, ha az állam módot keresne és találna a szövetségek minél intenzívebb támogatásában különösen az által, hogy kölcsöneinek kamatlabát leszállítaná, mert így véleményünk szerint többet nyerne a vámon, mint a mennyt veszítene a révén. Nemcsak az alap gyarapodása, hanem — s ez szintén igen fontos, a munkaerő kivándorlása is mérsékeltenék.

Jól tudom, hogy azért sem asztrájk, sem s kivándorlás nem lesz teljesen megszüntethető, de ha a méltányos és jogos igények kielégítenek, az államhatalom eredményesebben akadályozhatja meg az egyéni tulkapások fattyuhajtásait, mintha közhatalmi ténykedését a szavazó polgárok pártállása szerint veti latba, mint három évtized óta tette.

Hasonló dolgok volnának nagybirtokosaink által is megszívlelendők, mert — tisztelet a kivételnek — eme nemzetgazdasági fogalom zavarok náluk is előfordulnak. Munkásaikat közülük többen eszköznek tekintik csupán, holott saját érdekükben »leben und leben lassen.«

Ma már ne csak az legyen a főur, ki a beláthatatlan latifundium minden jövődelmét külföldön igyekszik elkölteni, hanem a ki egyképen gyönyörködik napbarnított aratában és füstölő gyárainak munkásaiban. Utóbbi azon-

ban a jövő zenéje, de el kell következnie, ha nem akarjuk, hogy a termelési tényezők egymást gyilkolva az egész társadalmat békéjéből kiforgassák. M. Gy.

— **Horvátok az önálló vámterület ellen.** A három horvát kereskedelmi és iparkamara titkárai egyik legközelebbi gyűléstükön az önálló vámterületről tanácskozáskor, Horvátország érdekeit tekintve, a vámelkülönítés ellen foglaltak állást. Véleményüket e kérdésben egy a kamaráik elé terjesztendő részletes memorandumban fogják kifejezni. Szóba került még a gyűlésen a horvát kereskedelmi statisztika hiánya is. Erre vonatkozólag javasolni fogják a horvát országos kormánynak, hogy működését a központi statisztikai hivatal orra is kiterjessze.

— **Az ázsio a vámfizetésnél.** Az ázsio a vámfizetéseknel június havára 19 és fél százalékban lett megállapítva.

Kaposvari gabona piac.

1905. június 4.
m/m ként.

Buza	— — — —	19	K. 40	60	F
Rozs	— — — —	15	»	40—60	»
Árpa	— — — —	14	»	60—80	»
Zab	— — — —	13	»	60—80	»
Tengeri (csöves)	— — — —	7	»	40—60	»
» szemes	— — — —	15	»	20—40	»
Bab	— — — —	22	»	— — —	»
Burgonya	— — — —	5	»	40—60	»
» vegyes	— — — —	4	»	10—20	»
» rózsa	— — — —	8	»	10—20	»

Felelős szerkesztő: **Dr. Rusa Ernő.**

Laptulajdonosok és kiadók:
Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

„ELZA“ GYUK

az Elzák a Plymothok nálam
kitenyészett szubvarietásai

ELALÓ.

Plymothokra előjegyzést elfogadok. Tenyészdém bármikor megtekinthető.

MEZRIGZKNÉ.

Békásmegyeri tisztviselőtelep
(Pest megye.)

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

KÉRJEN

egészen ingyen

ZOMÁMCOZOTT EDÉNYT

képes árjegyzéket. Próbarendelmény: 6 fazék és 6 lábos különféle nagyságban, összesen 12 drb. **1 frt. 75 kr.** 6 egész nagy főzőfazék és 6 egész nagy főzőlábos, összesen 12 drb. **3 frt. 50 kr.** és egy teljes zomámcozott mosdókészlet, mely áll labor, vizes veder, mosdókanna, éjjeli, szappantartó és fogkefetartó, összesen 6 drb. **2 frt. 50 kr.** csak én szállíthatok; ingyen csomagolás, utánvétel mellett.

K O H N gyári raktár.

Budapest, Csengeri-utca 51. sz.

Sürgönczim: Kohn edénygyári raktár
B u d a p e s t.

Iszákosság nincs

≡ t ö b b é ! ≡

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italtan egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt a feleség, testvér avagy gyermek egyaránt beadhatja az ivónak tudta nélkül és az illető még csak nem is sejtí mi okozza javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szegyeu és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabította.

Az intézet, mely a Cozador tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt köpvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezünk, hogy az egészségére teljeses ártalmatlan.

Igyen próba 416 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Mevelekre 25 fill. levelező lapok 10 fill. bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

62, Chancery Lane,

London, Anglia.

YILT-TNER.

MIT IGYUNK ?

hogy egészségünket megóvjuk, mer csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

AGNES.

forrás mint természetes szén-savdus ásványvíz, feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nem csak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. — Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
Dr. Kétyl.

Használjuk a mohai Agnes-forrást, ha étvágytány és emésztési zavarok állanak be.
Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Agnes forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Agnes-forrást ha májbajtól és sárgaságtól szabadulni akarunk.
Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szén-savval telített viznél, sőt szódaviznél is olcsóbban adja, hogy az Agnesforrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borviz Kedvelt borviz.
Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú venaégloben.

Ingyen kapja

minden

menyasszony és vőlegény

1905. márczius hó 15-től az

Eljegyzési Hiradót

mint mátkasági emléklapot.

Tudósítók kerestetnek.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

Budapest VII., Altmágy-u. 6.

Vidéki gőzerőre berendezetipörgyár

tekintélyes és bevezetett

HELYI ÜGYNÖKÖT

keres

Kaposvár és környékére magas jutalék mellett.

Ajánlatokat „Bevezetett“ jellegével

kiadóhivatal továbbit.

BUDAPESTI HARISNYAGYÁR

ajánlja dús raktárát

női- férfi- gyermek harisnyakban

eredeti gyári árban

12 pár megrendelésnél bérmentve.

Harisnya fejelések elváltatnak.

Számos elismerő levél.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

BUDAPESTI HARISNYAGYÁR

főraktár

V. Fürdő-utca 1/a.

JÓRGÓ JÁNOS ÓRÁS,

Gyári raktár: Wien III, Rennweg Nr. 75/b.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászedés teljesen kizárva.

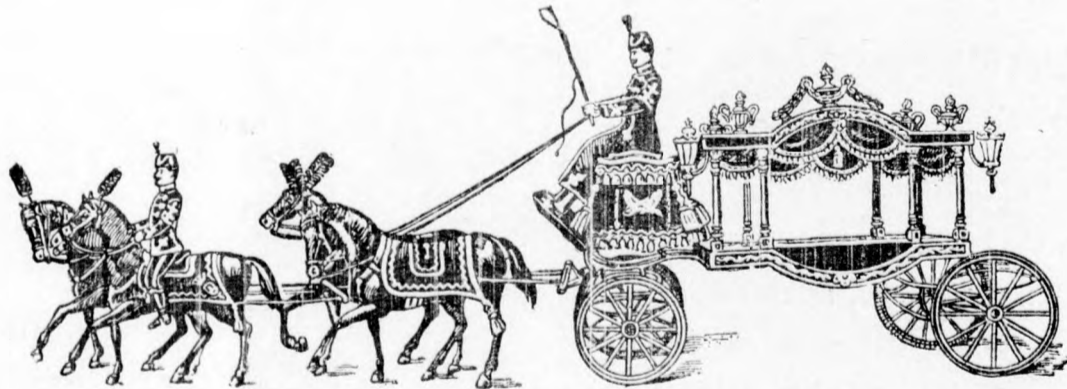
Órajavitó műhely

Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapáz óra, nikkeltokban 36 óráig jár	frt. 2-30	és fejebb
8039 sz. valódi ezüst páncél-láncz 15 gr.	> 1.-	
7858 sz. ezüst remontoir, dupla fedelű	> 5.-	
7889 sz. inga óra ütőművel, 2 súlylyal, 130 cz. magas	> 11.50	
7929 sz. jó ébresztő óra	> 1-20	

Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75/b. pontosan figyelni.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy több oldalról megnyilvánult óhajtsanak engedve,

„Első kaposvári keresztény temetkezési vállalat“

cím alatt egy temetkezési üzletet nyitottunk.

Elvállalunk minden igényű temetés rendezéseket, a legolcsóbb ártól kezdve, ugyszintén hullaszállításokat is.

Raktáron tartunk mindenféle temetkezési cikket, koszorukat, szemfedőket, érc- és fakoporsókat, templom gyertyákat stb., melyeket a legmértányosabb árban számítunk s felmentjük t. megbízóinkat minden irányu utánjárás és rendezkedés alól.

Saját tulajdonunkat képező modern halottas-, illetve koszoru-kocsikkal rendelkezünk, mely körülmény által is a temetések költségeit tetemesen mérsékelhetjük.

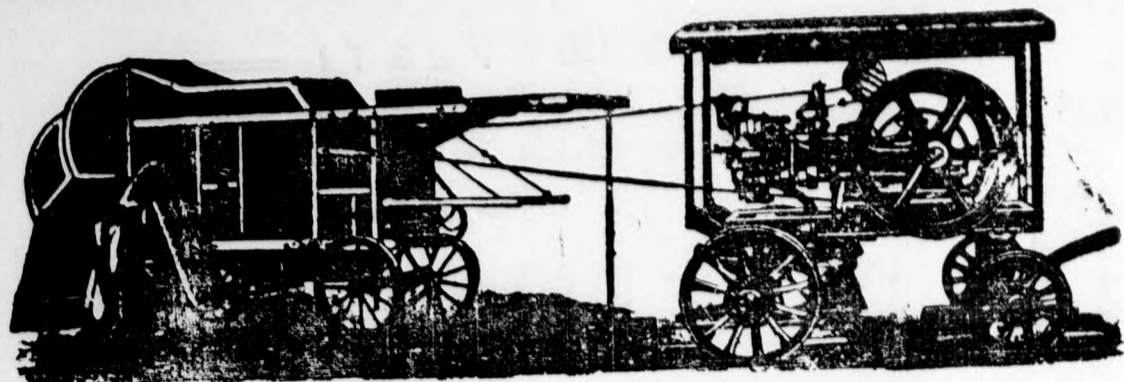
Külön berendezett helyiségünk Fő-utca 22. sz. a.

Városunk és vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyunk teljes tisztelettel

„Első kaposvári keresztény temetkezési vállalat“.

Czégtulajdonosok:

Lengyel és Fenyvesi.

Előrendű gyártmány!
Kedvező fizetési feltételek!
Benzin-lokomobilok.
Benzin-motorok.

Tömör kivitel!
Legmesszebbmenő szavatosság!
Teljes cséplő szerelvények.
Szivógáz-motorok.

Osers és Bauer motor-gyáriraktára

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Acetylén-lámpák

kézi,- kocsli,- Spritzbogen - pózna,-
rud,- asztali,- udvari,- kerti,- istálló,

Acetylén-lámpák

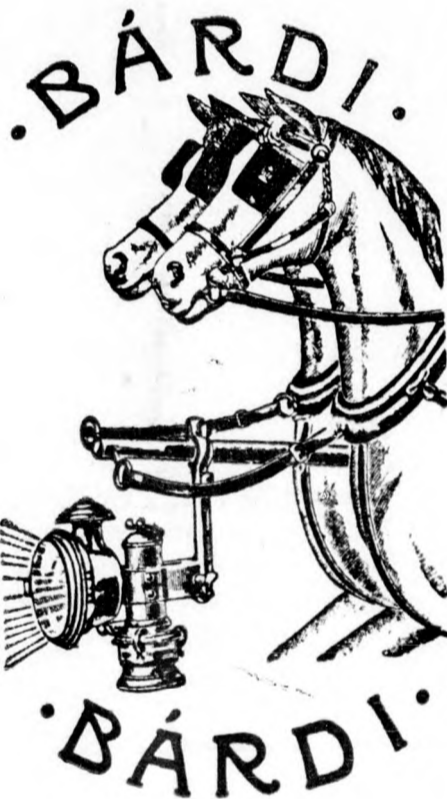
Automobil-lámpák.

Éjjeli szántásoknál különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF Budapest,
VI. Gyár-ut. 10

Andrássy-ut és Király-utca között.

Kaposvári képviselő: Politzer Samu.

HUSIPARI ÉS ÁLLATFORGALMI ÉVKÖNYV.

Az egyes napokra eső vásárok pontos jegyzékével **ingyen és bérmentve** meg minden mészáros, állatkereskedő, nyersbőrkereskedő, zsiradék és csontkereskedő címére, aki legalább fél évre előfizet a

Mészárosok és Hentesek Lapjára.

Előfizetés félre 6 kor. — Kiadóhivatal: Budapest, IX. Ferencz körut 13.

Dr. Schmiedt G. főtörzsorvos és phisicus hires

fülolaja

meggyógyítja az időleges süketiséget, fülfolyást, fülzugást, sőt az idült nagyothallást. Egyedül Plávsics G. gyógyszerárban Ujvidéken kapható. Használta utasítás van hozzá.

Jónak, a jobb az ellensége.

Enyeg a legjobb az eddig használtban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhák mosására, a Schicht által ujjonnan feltalált

mosókövönat,

„Asszonydicséret”

védjegyel,
a ruha beáztatására.

Előnyök:

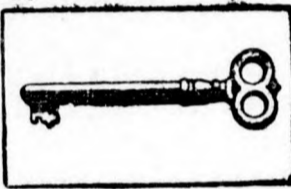
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztábbá, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Úgy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett cég kezességét vállal.
6. Rendkívül kíméletesége folytán olcsóbb, minden más mosószernél.

Néikülözhetetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrészekről mentes.

— Mindenütt kapható! —

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

PENZKÖLCSÖN!

Alulírott iroda előleges költség nélkül s mindenkor a legkorrektebb lebonyolítás mellett szerez:

1. Törlesztéses személykölcst 15—25 évi törlesztésre. Havi törlesztés 1000 kor. után 7—9 kor. Ezen kölcsönök csak nyugdíjigényrel bíró tisztviselőknek, katonatiszteknek stb. adatnak, kiknek törzsfizetése legalább 1800 korona.
2. Váltakölcst 5—8 évre négyhavonként 5%-os tőke-törlesztéssel minden hitelképes egyénnek.
3. Jelzalogkölcst 3 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ %-ra és 5—7 $\frac{1}{2}$ évi tartamra.
4. Életbiztosítási kölcst (halál- és életesetre) 10.000 korona összegig orvosi vizsgálat nélkül.

Közbenjárás díj esekély összegben van megállítva s a kölcsönösszeg nagysága szerint 2—5% közt változik. — Kimerítő személyhitel prospectusaink bárkinek kívánatra rendelkezésre állanak. Levelezésre válaszbélyeg melléklendő.

Magyar általános hiteliroda

BUDAPEST, II. Ostrom u. 5.

((Saját házában.))

Pontos címzést kérünk!